

Marek Nowacki, Danuta Miliszewska

MUZEUM REGIONALNE W ŚWIEBODZINIE

Zorganizowanie pierwszych publicznych zbiorów muzealnych zawdzięcza Świebodzin niemieckiemu Towarzystwu Regionalnemu i jego długoletniemu przewodniczącemu – Gustavowi Zerndtowi, miejscowemu nauczycielowi historii i geografii. Już w roku 1903 w skromnych pomieszczeniach dawnego szpitala zgromadził on tzw. zbiory miejskie, głównie stare dokumenty, obrazy, wytwory miejscowego rzemiosła, prosty sprzęt domowy i rolniczy. Jednak dopiero uzyskanie przez muzeum w końcu 1925 roku w hali miejskiej trzech dużych sal o powierzchni 250 m² umożliwiło uporządkowanie zbiorów w ramach 10 działów systematycznych i pełną dostępność dla zwiedzających. Godnym następcą G. Zerndta był od roku 1929 historyk Max Hilscher. W początkach lat 30. poszerzył on ekspozycję o dwa nowe działy – sukienniczy i geologiczny. Zainteresowania M. Hilschera prehistorią dały także początek bardzo chętnie odwiedzanemu działowi archeologicznemu, zawierającemu również zabytki wczesnosłowiańskie. Koniec tych bogatych i cennych zbiorów gromadzonych przez wiele dziesiątków lat okazał się tragiczny – w kwietniu 1945 roku większość eksponatów została zniszczona lub rozproszona.

Organizacja nowego muzeum, po nieudanych planach z lat 40., wiąże się nierozłącznie z działalnością powstałego w roku 1968 preżnego Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Świebodzińskiej, kierowanego przez dr. Lecha Wierusza. Zamiar utworzenia muzeum zawiera uchwała Zarządu Towarzystwa z lipca 1970 roku oraz idące za nią decyzje o remoncie i odrestaurowaniu części pomieszczeń ratusza. Dwunastoosobowa Społeczna Rada Muzeum pod kierunkiem Z. Linkowskiego rozpoczęła gromadzenie pamiątek przeszłości, a pierwszy kierownik – W. Wolański, czynił przygotowania do planowanych wystaw. Zwrócenie się w kwietniu 1971 roku o pomoc do Wojewódzkiej Rady Muzealnej przyspieszyło moment inauguracji pierwszej, stałej ekspozycji w ratuszu, w kilku salkach o gotyckim wystroju. 22 maja 1971 roku, w ramach corocznych Dni Regionalnych, dokonano otwarcia wystawy i zaprezentowano uroczystie nową placówkę kulturalną w mieście. Wystawa składała się prawie wyłącznie z depozytów działów sztuki, historii i winiarstwa

Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze. Zadaniem zatem na najbliższy okres stało się gromadzenie eksponatów i zorganizowanie własnych wystaw stałych i czasowych oraz uporządkowanie spraw formalno-prawnych. Zasób muzeum wzbogacał się przede wszystkim o przedmioty historyczne dzięki darowiznom osób prywatnych i szkół oraz poszukiwaniom pracowników. Rozpoczęto również wyposażanie sal w sprzęt wystawienniczy, zabiegano o bazę magazynową, zbierano materiały dokumentacyjne. Przystąpiono do inwentaryzacji zbiorów, a część z nich przekazano do specjalistycznej konserwacji. Wydano też pierwsze publikacje nt. historii i zabytków miasta.

Znaczące zasługi w tym okresie położył artysta plastyk Leszek Pawlikowski, pierwszy mianowany kierownik muzeum. Wielu zabiegów wymagało od niego powołanie muzeum regionalnego jako pełnej placówki muzealnej. Po spełnieniu wszystkich wymogów formalnych (siedziba, kierownictwo, budżet, statut, uchwała Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Świebodzinie z 1 lutego 1973 roku o powołaniu muzeum) 7 maja tego roku Minister Kultury i Sztuki zatwierdził ostatecznie powstanie Muzeum Regionalnego w Świebodzinie.

Z kolei Mieczysław Bohdan poszerzył merytoryczny zakres działalności muzeum. Zatrudniono biologa, Andrzeja Jermaczka, który w latach 80. zorganizował pracownię oraz wystawę stałą poświęconą przyrodzie regionu, a z żoną Danutą przygotowywał prezentacje czasowe, wykłady, pokazy przeźroczcy oraz prowadził badania przyrodnicze, których efektem były liczne publikacje. W 1998 roku, w związku z rezygnacją D. Jermaczek, zawieszono działalność pracowni. Przyjęcie w roku 1985 do pracy historyka – archeologa Marka Nowackiego (obecnego dyrektora) zaowocowało podjęciem szerszych badań nad historią miasta i regionu, a także umożliwiło rozpoczęcie prac archeologicznych na terenie miasta i w jego okolicy.

Formalnym organizatorem Muzeum Regionalnego po 1990 roku jest Gmina Świebodzin, która zapewnia środki niezbędne do utrzymania instytucji i sprawuje nad nią nadzór. Na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Burmistrzem Miasta a Starostą Powiatu, Muzeum od roku 2000 otrzymuje dotację ze środków powiatowych na realizację zadań z dziedziny ochrony dóbr kultury o zasięgu powiatowym. Od roku 2001 działa Rada Muzeum, powołana przez organizatora.

Muzeum funkcjonuje w oparciu o Statut uchwalony przez Radę Miejską w Świebodzinie 28 grudnia 2000 roku, następnie zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Strukturę wewnętrzną muzeum, zasady organizacji pracy, regulację zadań, odpowiedzialności i kontroli określa regulamin organizacyjny zatwierdzony przez dyrektora 1 stycznia 2001 roku. W muzeum obowiązuje regulamin pracy z 2000 roku, regulamin wy-

nagradzania z 2001 roku oraz regulaminy biblioteki i zasad korzystania ze zbiorów muzeum (roku 2003).

Sale wystawowe muzeum oraz biura, magazyn podręczny i pracownia mieszczą się na parterze zabytkowego ratusza w historycznym centrum miasta. W 1998 władze Świebodzina zdecydowały o powiększeniu muzeum i przekazały na ten cel dodatkowe pomieszczenie w ratuszu, ponad 120 m², uprzednio zajmowane przez bibliotekę miejską. Fundusze pozyskane m.in. z unijnego programu Phare pozwoliły na aranżację dużej, stałej prezentacji dziejów miasta i regionu, udostępnionej publiczności w końcu 1999 roku.

Ratusz, jeden z ciekawszych zabytków miasta, pochodzi, o czym świadczy gotycki wystrój części piwnic, jeszcze z wieku XV. Obecny wygląd obiektu ukształtowała XIX-wieczna przebudowa z elementami stylów neogotyckiego i renesansowego, z charakterystyczną wieżą widokową oraz bogatą fasadą zachodnią z herbem miejskim. Dziś ekspozycja muzeum zajmuje 7 pomieszczeń, o łącznej powierzchni prawie 250 m², w najciekawszej części parteru ratusza. Dostępna jest również wieża widokowa.

Strukturę organizacyjną muzeum określa regulamin organizacyjny. Muzeum kieruje dyrektor, któremu bezpośrednio podlegają wszyscy pracownicy. Pracownicy merytoryczni tworzą samodzielne stanowiska pracy – Dział Historii Sztuki, Dział Historii Regionalnej oraz Dział Historyczno-Archeologiczny. Obsługą biura zajmuje się pracownik administracyjny, funkcjonowanie ekspozycji zapewnia pracownik obsługi, a obsługę techniczną sprawuje pracownik techniczny. Sprawy księgowo-finansowe prowadzi główny księgowy instytucji kultury, a sprawy płacowe, ubezpieczeń społecznych i kadrowe – odpowiedni pracownicy Urzędu Miejskiego w Świebodzinie.

W muzeum zatrudnionych jest sześć osób, w tym troje pracowników merytorycznych. Dyrektor Marek Nowacki jest historykiem i archeologiem, prowadzi Dział Historyczno-Archeologiczny. W Dziale Historii Sztuki na stanowisku kustosa pracuje Danuta Miliszewska, historyk sztuki. W Dziale Historii Regionalnej na stanowisku adiunkta zatrudniony jest Adam Gonciarz, historyk.

Zaczątek zbiorów muzealnych stanowiły darowizny otrzymane lub zebrane w latach 1970–1973. Była to głównie ikonografia miasta, elementy uzbrojenia, obiekty związane z sukiennictwem oraz stare druki. Pierwsze zakupy z roku 1974 to przede wszystkim stylowe meble i rzadkie numizmaty. Zapoczątkowano wówczas gromadzenie dokumentacji archiwalnej oraz prasy lokalnej i literatury regionalnej. W zbiorach znalazły się pojedyncze zabytki archeologiczne i etnograficzne. Do połowy lat 80. wiodące w gromadzeniu eksponatów były następujące tematy: historia miasta i regionu, dawne rzemiosła świebodzińskie, zabytki powiatu świebodzińskiego, powojenne

dzieje Świebodzina. Od połowy lat 80. rozpoczęto planowe zbieranie obiektów przyrodniczych, archeologicznych oraz prac plastycznych miejscowego środowiska artystycznego. Przez ponad 30 lat zasób muzealny wzrastał ilościowo (1977 r. – 174, 1986 r. – 1020, 1995 r. – 3508, 2000 r. – 5440 obiektów) i tematycznie, prezentując dziś cenne kolekcje: lokalnego malarstwa niemieckiego XX wieku, przedmiotów lokalnej kultury użytkowej XIX i XX wieku, kartograficzną, filokartystyczną, numizmatyczną, lokalnej rzeźby gotyckiej i manierystycznej, regionalnych zbiorów przyrodniczych i archeologicznych, malarstwa i grafiki miejscowego środowiska plastycznego. Obecnie zbiory własne Muzeum obejmują około 6500 pozycji; w ramach ekspozycji stałych prezentowanych jest około 1000 obiektów. Biblioteka muzealna posiada ponad 2700 egzemplarzy książek z różnych dziedzin, kilkadziesiąt tytułów czasopism, natomiast archiwum – kilkaset zespołów akt i dokumentów.

W pierwszym okresie ekspozycje stałe i czasowe powstawały w oparciu o materiały użyczane przez zaprzyjaźnione muzea, biura wystaw artystycznych i inne instytucje. Większość z kilkunastu corocznie organizowanych prezentacji czasowych w początkach lat 70. stanowiły wystawy plastyki zielonogórskiej i poznańskiej. Zdarzały się w tym czasie wystawy wyjątkowe, np. polskiego malarstwa XIX wieku z obrazami m.in. J. Matejki, L. Wyczółkowskiego, J. Malczewskiego. Własne zbiory umożliwiały początkowo organizowanie skromnych wystaw o historii i zabytkach miasta, dziejach sukienictwa i pierwszych latach po 1945 roku. W latach 80. większość prezentacji pochodziła ze zbiorów lokalnych, zarówno własnych, jak i wypożyczanych. W 1983 roku A. Jermaczek zorganizował pierwszą wystawę przyrodniczą pt. „Przyroda Ziemi Lubuskiej”, która po wielu uzupełnieniach i przekształceniach jest dziś jedną z głównych ekspozycji stałych. Prezentuje przyrodę najważniejszych elementów krajobrazu Ziemi Lubuskiej – lasów, jezior, łąk i torfowisk oraz pól uprawnych, miast i osiedli.

Po 1990 roku zreorganizowano wystawę historyczną, poszerzoną w 1999 roku. Obecnie ekspozycja historyczna ukazuje wielokulturowe tradycje Ziemi Świebodzińskiej, podkreślając silny związek miasta z historią pogranicza śląsko-wielkopolskiego. Prezentowane na wystawie zabytki archeologiczne sięgają najstarszych dziejów osadnictwa na tym terenie, poświadczają słowiański okres historii tego obszaru (VIII–XII w.) oraz XIII i XIV-wieczne początki miasta. Historię Świebodzina ukazują źródła pisane oraz zbiór kartografii lokalnej. Zmiany architektoniczne i urbanistyczne zilustrowane zostały walorami ikonograficznymi, wśród których do najcenniejszych należą: XVI-wieczny miedzioryt Brauna/Hogenberga z widokiem miasta, malowana veduta w ujęciu z 1618 roku, XVIII-wieczne rysunki F.B. Wernera, a także kolekcja lokalnego malarstwa przedwojennego i dawne karty pocztowe.

Z funkcjonowaniem społecznym, gospodarczym oraz tzw. życiem codziennym związane są różnorodne eksponaty dotyczące działalności miejskich urzędów i instytucji, miejscowych organizacji społecznych, hoteli itp. Bogate tradycje sukiennicze i browarnicze zilustrowano dokumentami i przedmiotami niezbędnymi przy wykonywaniu tych ważnych dla rozwoju miasta, od XV do XVIII wieku, rzemiosł. Liczne walory obrazują też życie codzienne mieszkańców w XIX–XX wieku, a także odbudowę i rozwój Świebodzina w okresie powojennym.

W związku z trwałym pogranicznym charakterem regionu położono nacisk na wyeksponowanie obiektów świadczących o udziale Polaków i osób pochodzenia polskiego w kształtowaniu gospodarczego i kulturowego oblicza tych ziem. Dopełnienie wystawy są prezentacje cennych kolekcji lokalnych militariów, numizmatów i kartografii.

Specyficzny fragment dziejów Ziemi Świebodzińskiej związany jest z działalnością klasztorów cysterskich na tym obszarze (klasztory w Paradyżu, Trzebnicy i Obrze). W ramach ekspozycji stałej zaprezentowano rolę i dorobek kulturowy tego zakonu na obszarze tzw. enklawy świebodzińskiej. Wystawa „cysterska” jest wkładem w organizację tworzącego się „Szlaku cysterskiego w Wielkopolsce”.

Wystawy czasowe zmieniane są w cyklu średnio 1-, 2-miesięcznym. Tematyka zazwyczaj związana jest z regionem i poświęcona zagadnieniom kultury, historii, archeologii i przyrody. Popularnością cieszą się prezentacje prac artystów miejscowego środowiska plastycznego, z gromadzącymi licznie publiczność uroczystymi wernisażami. Szczególne zainteresowanie towarzyszy wystawom archeologicznym poświęconym pradziejom Ziemi Świebodzińskiej, organizowanym głównie w oparciu o materiał z wykopalisk prowadzonych przez muzeum. Przynajmniej jedna prezentacja rocznie przygotowywana jest ze zbiorów własnych. W tej dziedzinie interesujące są wystawy dawnych kart pocztowych z bogatej kolekcji muzeum. Stosunkowo niewiele ekspozycji powstaje w oparciu o wypożyczenia z innych placówek. W ostatnich latach największym zainteresowaniem cieszyły się: wystawa zegarów ze zbiorów Muzeum Ziemi Lubuskiej oraz XVIII-wieczne portrety z kolekcji Muzeum w Międzyrzeczu.

Początkowo zagadnienia badawcze koncentrowały się na ogólnej historii miasta i jego substancji zabytkowej oraz tradycjach sukienniczych. Kiedy w połowie lat 80. zatrudniono biologa i archeologa, również i te dziedziny znalazły się w programie studiów placówki, znajdując swoje odbicie w specjalistycznych publikacjach i gromadzeniu licznych zbiorów danych, stanowiących dziś podstawę cennych informacji archiwalnych i bibliograficznych.

Pewnym podsumowaniem dorobku naukowego muzeum była konferencja „Walory przyrodnicze i historyczne rejonu Świebodzina a ich wykorzystanie w zagospodarowaniu turystycznym gmin” (1993). Dużym przedsięwzięciem była również publikacja „Świebodzin – 700 lat historii” oraz towarzysząca jej konferencja i wystawa jubileuszowa (2002). Obecnie działalność naukowa skupia się na następujących zagadnieniach: pradzieje Ziemi Świebodzińskiej (badania archeologiczne w Jordanowie i Glińsku), geneza miasta, historia Świebodzina i regionu od średniowiecza po czasy najnowsze, historia ustroju miejskiego oraz zmian przestrzenno-architektonicznych, ikonografia miasta i okolic, lokalne malarstwo, rzeźba oraz architektura. Zainteresowania poszczególnych pracowników merytorycznych znajdują odbicie w sprawozdaniach, opracowaniach i publikacjach, zarówno naukowych jak i popularnonaukowych. Przy okazji prac konserwatorskich nad najcenniejszymi zbiorami powstają fachowe studia nad poszczególnymi obiektami, XVII-wiecznym jedwabnym szkaplerzem, obrazem „Ostatnia Wieczerza” z XVIII wieku.

Zadania popularyzatorskie były jednym z głównych powodów powołania Muzeum Regionalnego w roku 1971. Ponieważ większość odwiedzających sale muzealne stanowi młodzież szkolna, od początku głównie do niej adresowane były wystawy, propozycje konkursów plastycznych, spotkania, prezentacje filmowe. Od roku 1980 stałą formą kontaktu z młodzieżą są lekcje muzealne, w ramach których średnio kilkanaście razy w roku omawiane są tematy z historii miasta i regionu. Dzięki salom o oryginalnym wystroju muzeum jest również miejscem koncertów muzycznych, wykładów i prezentacji poetyckich. Jeszcze w latach 70. instytucja była współorganizatorem szkolnych izb historycznych, a dziś wspiera podobne inicjatywy nauczycieli oraz towarzystw regionalnych. Muzeum współpracuje również ze szkołami. Wymierny efekt stanowią konkursy organizowane wspólnie z PSP nr 7 w Świebodzinie, w 2004 roku – po raz dwunasty konkurs plastyczny o zasięgu ogólnopolskim „Przyroda moich okolic” i po raz dziewiąty – „Świebodzin w oczach dziecka”, adresowany do uczniów z terenu powiatu. Prace laureatów prezentowane są na wystawie czasowej. Z muzealnego archiwum i biblioteki korzysta młodzież szkolna, studenci, dziennikarze.

Muzeum prowadzi działalność wydawniczą – publikuje kilkadziesiąt pozycji oraz bieżące informacje o wystawach. Także wiele wydawnictw promocyjnych miasta opiera się na źródłach pochodzących z archiwum muzealnego, a w prasie lokalnej i regionalnej ukazało się sporo artykułów pracowników muzeum. Placówka jest obecna we wszystkich podstawowych informatorach muzealnych, dzięki czemu istnieje możliwość wymiany danych oraz wypożyczanie obiektów i całych wystaw. Znaczące publikacje muzeum to:

M. Nowacki, „Ziemia świebodzińska na dawnych mapach (XVI–XIX w.)” 2001, M. Nowacki, „Powiat świebodziński. Szkice historyczne” 2002, E. Hil-scher, „Moi świebodzińscy krewni i polska dziewczyna” 2002 (publikacja dwujęzyczna), I. Januskiewicz, „Pamiętam. Wspomnienia dziecka wywie-zionego w 1940 roku do Kazachstanu” 2004. Zredagowano również dwuto-mowy album z dawnymi kartami pocztowymi ze zbiorów muzeum (2000, 2004).

Na zlecenie różnych instytucji lokalnych muzeum od kilku lat wykonuje odpłatnie kwerendy i poszukiwania danych z historii poszczególnych obiek-tów miejskich, firm i zakładów oraz okolicznych miejscowości, a także przy-gotowuje tzw. białe karty zabytków. W ramach działalności gospodarczej prowadzona jest również szeroka oferta sprzedaży wydawnictw lokalnych i regionalnych.

W ciągu ostatnich 15 lat istotnym aspektem działalności muzeum stało się nawiązywanie i rozwijanie kontaktów zagranicznych, zarówno z osobami indywidualnymi, jak i stowarzyszeniami oraz instytucjami. Dzięki nim trwa wymiana materiałów i publikacji, dochodzi do spotkań i twórczych dyskusji.

Duża ilość eksponatów pozyskiwanych od osób prywatnych pochodzi ze strychów, przypadkowych znalezisk, w związku z tym stan tych interesują-cych walorów historycznych często nie pozwala na bezpośrednie umieszcze-nie na ekspozycji. Część drobniejszych przedmiotów poddawana jest pro-stym zabiegom oczyszczenia przez pracownika technicznego. Jednak po-ważniejsze prace wykonywane są w miarę możliwości przez wyspecjalizowa-ne pracownie konserwatorskie. W ostatnich latach pracownia konserwacji tkanin UMK w Toruniu wykonała konserwację XVII-wiecznego szkaplerza jedwabnego, toruńscy konserwatorzy przeprowadzili także renowacje kilku XVIII- i XIX-wiecznych obrazów. Zabytkowy kirys zakonserwowała pracow-nia Muzeum w Głogowie. Jednak nadal wiele obiektów oczekuje na facho-wą pomoc, zaś pracownicy muzeum dokładają starań, aby ich stan przy-najmniej się nie pogarszał. Wśród tego typu zabytków są m.in. znaleziska archeologiczne, numizmaty, przedmioty kultury użytkowej.

Od samego początku stałą troską muzeum był stan murów miejskich i ratusza, remontowanych wielokrotnie pod jego nadzorem. W latach 80. pracownicy po raz pierwszy oznakowali ważniejsze zabytki miasta. Obecnie w porozumieniu z konserwatorem wojewódzkim akcją znakowania objęte są zabytki z terenu powiatu świebodzińskiego. Muzeum uczestniczy również na bieżąco w interwencjach konserwatorskich w mieście i okolicy, wnosząc uwagi do planów inwestycyjnych i planów zagospodarowania przestrzennego.

Na frekwencję w muzeum ma wpływ szereg czynników, ale podstawowa jest oferta wystawiennicza. Dotychczasowy bilans wystaw to łącznie około

300 prezentacji czasowych oraz kilka modernizacji ekspozycji stałej. W ich efekcie w latach 1977–2000 liczba zwiedzających stale rosła, osiągając pod koniec wielkość ponad 12 000 osób (1977 r. – 3850, 1986 r. – 5620, 1995 r. – 8360). Ostatnie lata przyniosły pewien spadek zainteresowania (2001 r. – 9790, 2002 r. – 7170, 2003 r. – 6570), po którym widać ponownie tendencję wzrostową (2004 r. – 8230). Muzeum w Świebodzinie nie stać na prowadzenie atrakcyjnych, drogiej prezentacji zewnętrznych, a własne nie zawsze są ujęte w nowoczesną formułę (wyposażenie, materiały promujące, reklama). Wśród zwiedzających dominuje młodzież szkolna i studenci (70%). W sezonie turystycznym, który trwa od maja do września, zdecydowanie wzrasta liczba osób spoza miasta i regionu. Goście zagraniczni stanowią średnio 5–10% ogółu zwiedzających.

Do roku 1999 podstawowym źródłem budżetu muzeum była dotacja organizatora, która w latach 1998–1999 utrzymywała się na poziomie 170–180 tysięcy zł rocznie; w roku 1999 także refundacja z Funduszu Phare na modernizację ekspozycji stałej (około 8 tysięcy zł). Po podpisaniu porozumienia z Powiatem Świebodzińskim od roku 2000 muzeum otrzymuje dodatkową dotację na zadania powiatowe w zmieniającej się corocznie wysokości (np. w r. 2005 – około 33 tysięcy zł). Spowodowało to nieoczekiwane tendencję do systematycznego zmniejszania dotacji gminnej (2002 r. – około 218, a w 2005 roku około 187 tysięcy zł). Zatem aktualnym trendem jest wzrastający udział w budżecie muzeum dotacji powiatowej, a malejący dotacji organizatora (z 90% w roku 2001 do 78% w roku 2005). Środki, jakimi dysponuje muzeum, wystarczają na utrzymanie zatrudnienia i bieżące funkcjonowanie, natomiast nie zapewniają realizacji wielu zadań merytorycznych (zakupy muzealiów, konserwacje, wydawnictwa) oraz organizacyjnych (zabezpieczenie, wyposażenie). Chętnie więc sięga po fundusze zewnętrzne, np. na konferencję jubileuszową w roku 2002 (Phare – około 9 tysięcy zł).

Dochodem muzeum są przede wszystkim środki ze sprzedaży wydawnictw własnych i obcych (około 70%), wpływy z biletów wstępu, opłaty za opracowania i przygotowanie wystaw zewnętrznych, opłaty za korzystanie ze zbiorów oraz darowizny. Ich wielkość oscylowała w latach 1998–1999 w granicach około 17 tysięcy zł rocznie. Szereg zabiegów organizacyjnych (m.in. zwiększenie oferty wydawnictw, powiększenie biblioteki) oraz czynniki niezależne (wzrost wpływów za bilety, znaczna ilość korzystających ze zbiorów, zlecenia na opracowania) spowodowały wzrost wpływów własnych do blisko 25 tysięcy zł rocznie. Tym samym udział środków własnych w budżecie muzeum wynosi obecnie prawie 10%.

Najważniejszym zadaniem na najbliższe lata jest przede wszystkim dokończenie adaptacji dużego pomieszczenia w ratuszu na tzw. Gabinet E. Hil-

schera i pracownię udostępniania. E. Hilscher, znany pisarz niemiecki urodzony w Świebodzinie, na podstawie wstępnej umowy z władzami miasta przekazał w roku 2002 całą swoją spuściznę muzeum, aby jako fachowa biblioteka i archiwum służyła społeczności lokalnej i regionalnej. Obecnie najpilniejszym zadaniem jest wyposażenie tej sali w odpowiednie półki i inny sprzęt biurowy, komputer (digitalizacja), kserokopiarkę oraz jej pełne zabezpieczenie (monitoring). Podobnego zabezpieczenia wymaga także cała ekspozycja, aby w salach muzeum odbywały się prezentacje atrakcyjnych wystaw zewnętrznych. Postulatem na przyszłość jest również modyfikacja prezentacji stałych, głównie części przyrodniczej oraz rozbudowanie ekspozycji o nowe materiały archeologiczne z badań własnych muzeum w latach 1998–2004.